

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kto čítaš rozumej.

Dejepis nám to nevyvratnými dôkazy do-
svedčuje, že židia nikdy a nikdy neosvedčili sa
byť vďačnými ku svojim dobrodincom, ale povždy
za jejich preukázané im dobrodenia odplácali sa
im tou najväčšou nevďačnosťou. To i za našich
časov vidíme, jako sa židia odplácajú nám arij-
ským kresťanským národom za dobrodenia im
uđených slobôd, za uđenú im emancipáciu ;
vidíme to i tu u nás v tomto našom sožidovšte-
sozodnárštelom orságu, vidíme, že židáci jako
všade inde, tak i tu u nás všetkými sylami, všet-
kými možnými prostriedkami na zničení kresťan-
sko-katolíckeho náboženstva a tým na morálnej
i materiálnej zkaze a záhube a na zotročení
ľudu kresťanského pracujú. Židia boli, sú a zo-
stanú povždy zhubnou luzou sožierajúcou rako-
vinou na fele modernej kresťanskej spoločnosti,
v nej len zločinne rozkladajú a hubia jak ducha,
tak i ráz charakter-kresťanský, tak tiež i rozkvet
vezdejšieho blahobytu. Pravdu, veru pravdu mal
Bismark keď roku 1895 deputácii židov reknul :
«Vy ste sa učinili odpornými vo všetkých odvet-
vách verejného života ; náboženstvo ľudu zlah-
čujete, základy monarchie podkopávate, zeme-
delstvo privádzate v úpadok, obchod a priemysel
ničíte svojimi bankrotami a výpredajmi, súkromý
blahobyt zeme vykoristujete lichvou — úžerní-
ctvom — a úpadkami ; verejné mienenia falšujete
svojou otravnou žurnalistikou. To sú základné
farby na obraze činnosti vašeho kmena, ktorý až
do najtemnejších rad socialných demokratov vy-
siedla svojich ľudí, jako deštruktívny živel.» Toto
všetko je a zostane pravdou nevyvratnou, ať si
ju vykláda ktokoľvek a jakokoľvek !! Národ ži-

dovský strhnul na seba dobrovoľne Božiu kliatbu
a dľa nezvratného svedectva svetových dejin je
národ židovský tiež kliatbou pre všetky iné ná-
rody, nedajú-li včas národy tieto pozor a nemiest-
nou prichylnosťou k židom chcú jakoby prevracať
rozsúdok a výrok samého Boha nad národom
židovským.

Židia, ktorí Pána Ježiša Krista Spasiteľa sveta
poličkovali, upľuvali, ubičovali, tñnim korunovali,
umučili a konečne zavraždili, ukrižovali až po-
saváď nevymreli. Jako vtedy v dvore Pilátovom
s besilým diabolským škrekom revali : «Preč s
ním, totižto s Kristom ! Ukrižuj, ukrižuj ho !» tak
i teraz mnohí pokrstení filosemíti a antikristi,
židozodnári, liberálni tatári škrečia to isté. Kre-
šťanské kniežatá, panovníci, vlády dali židom
slobodu, emancipovali ich, postavili ich na roveň
s kresťanskými národami, jakoby na vzdor, na
truc rozsúdku a výroku samého Boha nad náro-
dom židovským. Veru, jestli kedy, tak zvlášte za
našich časov uskutočňujú sa slová korunovaného
proroka : «Postavili sa kráľovia zeme a kniežata
sošli sa vedno proti Hospodinu a Pomazanému
jeho» t. j. proti Pánu Ježišu Kristu. Ale usku-
točňujú sa i ďalšie slová tohože korunovaného
proroka : «Ktorý prebýva v nebesách smeje sa
im a Hospodin, posmieva sa im.» Za to, že oni
proti výroku Božiemu nad národom židovským
vynesenému, jakoby na vzdor, na truc Pánu
Bohu židov emancipovali, ich na roveň s kre-
šťanskými národami postavili, za to ihneď postavil
Pán Boh na hranice jejich ríši, na hranice jejich
židozodnárskych, liberálno-tatárskych štátov Che-
rubína s ohnivým vytaseným mečom, aby pokoj
a požehnanie do týchže ríši a štátov nenavrátily
sa do toho času, dokúď nadprávo židov nebude

zrušené. A jestli tú nadvládu židov nezrušia, «Hospodin mlúviť bude» ba áno už aj mlúvi «ku ním v hnevu svojom, a v přchlivosti svojej skormúti ich.» «Spravovať ich bude prutom železným,» ba áno už ich aj ním švihá, a len slepý, kto to nevidí, «a jako nádobu hrnčiarsku roztrieska ich.» A mnohých už aj roztrieskal. Mohol by som na to i najnovšie príklady predniesť, ale z istých dôležitých príčin radšie pomlčím, bo ľahko, veľmi ľahko by som mohol zle obstáť, tlačová pravota by ma neminúla. To však sme tvrším, že Boh v spravodlivom hneve a přchlivosti svojej prutom železným šviháť bude a jako nádobu hrnčiarsku roztrieska všetkých tých, ktorí prevracajú rozsúdok, výrok samého Boha nad národom židovským. Ten výrok Boží nad národom židovským vyneseny nikto, žiaden sveta panovník nezmení a ktokolvek ten výrok Boží prevracáť a jakoby na vzdor na truc Pánu Bohu to činiť sa opováži, toho Boh bez prísneho trestu, bez pomsty nenechá. Ten výrok, tá kliatba Božia, ktorú si národ židovský dobrovolne strhnul na seba, keď vo dvore Pilátovom diabolským škrekom reval: «Ukrižuj, ukrižuj ho!» a «Krev jeho na nás i na synov našich!» zostane na ňom až do skončenia sveta. — «A nyní kráľovia rozumejte a buďte múdri, učte sa, ktorí súdite zem!» Bo ináčej «Hospodin bude mlúviť ku vám v hnevu svojom a v přchlivosti svojej skormúti vás, spravovať vás bude prutom železným a jako nádobu hrnčiarsku roztrieska vás.» (Psalm. 2.)

Kristus Pán nazval židákov «diablami» («vos ex patre diablo estis.» (T. j. vy z otca diabla ste). O nich ale — o týchto diabloch — reknul ku svojim apoštolom: «Nesvediete s nimi nič» — a židom reknul do očí: «Kráľovstvo nebeské bude vám odňato a dano národu, ktorý poniesie svoje ovocia». A mnoho, čo Kristus Pán predpovedal, vyplnilo sa doslovne a tak i slová jeho «nesvediete s nimi nič» doposavád zostaly pravdou, a pravdou zostanú povždy. «Christo prophetando una gens est deputata.» S. Augustinus. (T. j. Kristovým proroctvom jeden národ je odkázaný — totižto na veky túlať sa). Kto môžeš rozumieť, rozumej. Či ale sú výhlady na to, že by tomuto patrónovia židov úprimne porozumieť chceli! Nie! A prečo nie? Preto, lebo židia vládnu zlatom a na pokyn židovských boháčov aj proti presvedčeniu klaňajú sa kresťania zlat. telafu! O. R.

Dr. FILIP STEINER,

päťkostolský biskup

1839—1900.

Prozreteľnosť božia nás ťažko navštevuje. Sotva že odprovadili sme na večnosť nebožtíka Mócsyho, neohroženého to bojovníka kresťanských zásad, ejhľa zase jeden velikáš, áno ten najhrdinskejší sbor našich bojov padnul v obeť neočakávanej smrti! ...

Tým žalostnejšie dotýka sa táto ztrata každého veriaceho kresťaoa-katolíka, lebo žiaľ Bohu v kruhu tom, ku ktorému oplakávaný hodnostár cirkvy patril, mužov takých, aký bol dr. Filip Steiner tak sa zdá akoby sme len málo mali. — Práve vtedy, keď najväčšou horlivosťou strojil sa jubilarne slávnosti vo svojom sídelnom meste sporiadať, dosiahol ho ukrutný osud: porazilo ho. Umrtie slavnej pamäti biskupa značí iste neceniteľnú ztratu tak pre cirkev katolícku uhorskú, jako aj pre vlasť. On jako kňaz bol i sám prísnych mravov, a prísny bol v tomto ohľade aj oproti podriadeným sebe kňazom. Jeho katolíckosť, jeho presvedčenie bolo docela nezklatiteľné. Za žiadnu cenu neustúpil nikdy a k vôli nikomu vtedy, keď jednalo sa o zachránení práv cirkvy. A nielen že bol nesklatiteľný v tomto smere, ale aj čo najviac činlivý! Ani jednu príležitosť nezameškal, aby mohol zápasíť s nepriateľským nám smerom.

Vo svojich obežníkoch biskupských, na kázatelní, na sneme veľmožov, na poradách biskupských, na shromaždeniach katolíckych, verejne i súkromne, neunavene horlil slovom, písmom a skutkami za vydobitie slobody tej, ktorú nepriatelia cirkvy nohama šliapali. Za túto jeho apoštolskú horlivosť, a najviac za to, že od prvočiatku rozhodne priznával sa k ľudovej strane, — ktorej vlastne on bol tvoriteľom — musel mnohé krivdy, protivensťvá pretrpeť. Bol by-li chcel zaprieť svoje presvedčenie, bol by-li uľahoval sa od bojov verejných, iste jeho vzáctné vlohy a duševné vlastnosti neboly by zostaly bez odmení. No biskup päťkostolský bol jediný biskup, ktorému žiadne vyznačenia svetské neudelili. Tým viac miloval si ho najvyšší Arcipastier sv. Otec rímský a tým viac vážnosti získal sebe nielen u

veriacich svojich, lež po celej krajine, ba áno, ešte aj u protivníkov svojich.

Bože večný, prijmi jeho apoštolskú dušu na milosť a vynahraď nám ho hodným jeho nástupcom!

Životopis Filipa Steinera.

Dr. Filip Steiner stolnobelohradský biskup, asistent trónu pápežského, rímsky gróf, prälát a komorník pápežov, cis. a kráľ. dvorný kaplán, doktor bohoslovnia, člen veľmožského snemu, narodil sa 1839 r. 28. apríla vo Félegyházi v šopronskej stolici. Pochádza z talianskej famílie Della Pietra, prisťahovavšej sa do Uhorska na začiatku tohoto stoloetia. Rodinné meno už vtedy premenila si familia na Steiner. Nebohý Ján Šimor, ako ešte biskup rábsky prijal ho za klerika a poslal neobyčajne vtipného mladika do Viedne študovať. Ako vysvätený kňaz 1863. bol za 2 mesiace v Mosonyi za kaplána, potom však vzal ho biskup do semenišťa za spovedelníka klerikov. V r. 1867-om stal sa tamže profesorom. V r. 1868-om vymenoval ho kráľ do Viedne za svojho dvorného kaplána spolu prefekta (predstavený) ústavu Augustineuma. Tu bol za 14 rokov a tu obdržal vyznačenie z Ríma: komorníctvo pápežské. 1882-tom roku vymenoval ho kráľ za veľkovaradinského kapitulníka a tu stal sa aj zpravcom semenišťa. 1885-tom stal sa opäťom savníckym. 1886. vyvolili ho za podpredsedu Spolku sv. Štefana. Jeho účinkovaním dosiahol tento spolok neočakávaný rozkvet.

Keď bývalý biskup stolnobelohradský Jekelfalušy roku 1889. zomrel, vymenoval ho kráľ na kreslo biskupské v Pätikostoloch. Za biskupa vysvätil ho kniežaprimaš Ján Šimor, ktorý ho ešte jako rábsky biskup aj za kňaza vysvätil.

Jakým bol on biskupom, to sme označili niekoľko slovmi už, teraz ešte len to pripomenieme, že aj na politickom poli bral pilno účasť. Na sneme veľmožov viackrát rečnil a to tak, jako Kristus svojim učedelníkom kázal: áno, áno — nie, nie. On mal len jednu politiku: svoje presvedčenie a pravdu Kristom hlásanú; — okolovať on nevedel, vždy hovoril tak, jako vo svedomí cítil. Pred voľbami v r. 92-om vydal pamätný pastiersky list o právaach a povinnostiach kresťanského voliča. Roku 1894. vydržoval v pätikostoloch katolícke shromaždenie. Toto bolo prvé a najslávnejšie. Tu spojili sa vodcovia naši po prvé pod prápor strany ľudovej.

Nemoc a smrť Filipa Steinera.

Biskup Filip Steiner zdržoval sa každé leto v Teéši a vozieval sa do tamojšej hory, kde väčšie prechádzky robil.

Dňa 6-ho augusta vystrojil sa tiež v spoločnosti svojho ceremonára Alojza Vizotu a duchovného zpravcu na peštianskom sameništi Michala Bundaly na koči do hory. Biskup už na ceste zle sa cítil a prídúc ku hore, Steiner nevládal už chodiť. Vrátili sa hneď, opatrovali ho jako vedeli a poslali pre lekára, ktorý až večer prišiel. Medzitým biskup dal telegrafične docitovať svojho spovedelného otca pátra Tomesányiho jezuitu z Pešte. Potom

však nechceli na toho dlho čakať, preto biskup vyspovedal sa hneď pánu Bundalovi. Lekárska pomoc zdala sa byť osožná; biskup začal sa voľačo lepšie cítiť. Páter Tomesányi prišiel na druhý deň v útorok večer i s lekárom biskupovým, drom Majorom, ablegátom ľudovej strany. Vo štvrtok ale bolo biskupovi zase zle, i dal hneď privolať svojho spovedelného otca Tomesányiho a predpoľudním o 10-jej hodine vyspovedal sa mu. Poslednie pomazanie prijal ešte po prvej spovedi. Po tejto druhej sv. spovedi ostal na smrť chorý biskup docela uspokojený. Cítil sa už, že zomre. Preto pred svätým prijímaním dal ku sebe povolať prítomných. Boli tam viacerí kňazi a úradníci jeho a z čelade toľkí, koľko sa vmestilo. A keď všetci v tichosti slzily nad svojim milovaným biskupom, on ticho a vážne začal mlúviť ku všetkým: odobieral sa. *Odobieral sa od sboru biskupov, od svojej milej kapituly, od svojich kňazov a veriacich aj od služobných; poďakoval sa lekárom za pomocnú obsluhu i všetkým prítomným za lásku, ktorou nad ním bedlili . . .*

Bola to bolästná smutná chvíľa.

Potom prijal biskup najsvätejšie telo a krv Pána Ježiša. Telegrafovali aj do Ríma. Pápež poslal mu požehnanie, ktoré v piatok sdělil mu páter Tomesányi. Medzitým ale ešte vo štvrtok po poludni o 4-jej zdálo sa, že biskup umiera, i dali zazvoniť hrubým zvonom, by sa veriaci modlili. Biskup však prišiel celkom k sebe, potom zase omdlieval. Prítomní kňazi a mnísi ustavične odriekali pri ňom modlitby za umierajúcich. Piatok večer o desiatej zase ostávalo biskupovi zle. Hneď shromaždili sa okolo neho očakávajúc poslednú chvíľu. Neskoršie ostali pri ňom len p. Tomesányi a dr. Vizota a dve mníšky, ktoré ho opatrovaly. Po pol noci o štvrt na 2-hú porazilo biskupa na srdce. Otvoril oči, usmial sa na Tomesányiho, ktorý mu ešte raz dával rozhrešenie a o pár minút dokonil. Vtedy už boli zase všetci prítomní. — Nebožtik až do poslednej chvíľi bol vždy pri pamäti.

Hneď zavčas rána rozletel sa po meste smutný chýr, ktorý hlboko dojal všetkých obyvateľov . . .

Údovia kapituly sišli sa na poradu hneď ráno o 10. hodine, aj na ktorej vyvolili za biskupovho dôčasného námestníka Jána Károlya veľprepošta. Tiež ustálili, že v útorok (14-ho má byť slavnostné requiem a potom pohrab biskupa, ktorý odbávať má Meszlényi, szatmársky biskup). Testament po nebohom biskupovi doteraz ešte nenašli.

Večné odpočinitie daj mu o Pane!

POLITICKÉ CHÝRY.

† Jozef Szlávy. Bývalý strážnik koruny zomrel dňa 8-ho augusta v Žitva-Novejsi v 82-hom roku veku svojho. Starec nebožtik bral vždy účasť na poli verejnom politickom. Po revolúcii v r. 49-tom bol odsúdený na 5-ročné väzenie, z ktorého dva roky aj odsedel. Roku

67 po vyrovnaní Rakúska s Uhorskom stal sa štátnym tajomníkom u boku ministra vnútorných záležitostí baróna Venckheima. 1869. roku vymenoval ho kráľ za ministra kupectva a v 72-hom za ministerpredsedu, bol v tomto úrade však len za krátky čas. 1879. bol predsedom snemovne, 1880. financministrom spoločných záležitostí, 1882 ostal strážnikom koruny. — Rodine Szlávyho dal vysloviť sústrasť aj sám Jeho Veličenstvo.

Zase pokúšajú chýry o voľbách. Nemecké noviny: «Pressburger Tagblatt» oznamujú, že vláda vydala zase tajné obežníky na nadžupanov, tým cieľom, aby títo urobili potrebné prípravy ku zdarným a vláde prajným voľbám ablegátskym. Menovite že sa žiadajú hodnoverné zprávy o osobách liberálneho a opozícijnálneho smýšľania. Aby et. čitatelia tomu lepšie rozumeli, povieme to po slovensky: vláda chce s istotou vedieť; či na všetkých úradníkov a na všetkých židov môže sa spoliehať. Lebo ktorísí nadžupaní ponosovali sa, že úradníci strojá sa potajomne pomáhať strane ľudovej a židia že boja sa a sliny ku oplúvaniu nás kresťanov im od strachu vyschly.

Bánffy strojí sa tiež ku voľbám. Medzi peštianskymi židmi roznášajú političní agenti isté cedule, na ktoré sa každý žid podpísať musí, že hlasovať bude na Paluša Sándora (predtým Schlesinger). Je to ten istý Schlesinger, ktorý pre tulákov židovských rumunských robil peňažité sbierky a ku ktorému šiel Bánffy deliť sa a účasť brať na vejkaniach židovských.

Kossuthova strana a ľudová. Neodvisliaci Kossuthoví, ktorí boli najrozhodnejšími podporovateľmi cirkevno-politických novôt, teraz badajú, že je im nie možno ďalej mámiť ľud, nuž idú flakovať svoj politický program. Ku tomuto flakovaniu mne nič tebe nič vystrihujú si záplaty z programu strany ľudovej. Takéto záplaty sú nasledovné body jejich nového programu: Žiadajú rozšírenie hlasovacieho práva a tajné hlasovanie po obciach. Žiadajú spravdlivejšie ustálenie volebných okresov, ďalej prevedenie inkompatibilitného zákona. (To znamená, že aby ablegát nesmel mať masné úrady v obchodných a iných ústavoch, ktoré od štátu závisia alebo pod vplyv štátu postavené sú. Žiadajú slobodu pre spolkovanie a shromažďovanie sa. Žiadajú usporiadovanie daňového kľúča, zamedzenie bursových falší a zníženie pozemkovej dane, potom istú najmenšiu koľkosť gruntovného majetku, ktorá odpredať sa nesmie atď.

Hľa, hľa, moji milí rytieri, jako sa im naraz oči otvorili! A zakiaľ nebolo ľudovej strany, zakiaľ ona to isté nehlásala, kdeže ste boli? Kde? Vo vrecku židov. Lenže na židov teraz neide dobre, nuž obrátili ste naraz k ľudu! No nič to za to, vítame vás zobrajúcich u nás našej strany!

12.000 vystahovalcov. Nelakajte sa nie rumunských židov, lež len «hlúpych» — jako liberáli zvykli hovoriť — kresťanských sedliakov. Bánffymu, ktorý zamýšľa tu celého sveta židov osadiť, je to málo, ale potešiť sa môže, že to len za jeden mesiac — júli — toľko našich vyvandrovalo. Koľko ale vyvandrovalo okrem úradne vymenovaných, to nevieme. Najviac slo zo Zemplinskej,

Šariša, Spiša, Ungskej a Gemera, potom z Pešte. Väčšia polovica šla do Ameriky a temer toľko šlo do Románie. Teda kde darební židia vyžiť nemôžu, ta sa sťahuje naša, židmi vycicaná kresťanská biedač! Pekné poriadky! Tuším predsa podari sa Bánffymu tá židovsko-maďarská republika. Keď tak bude pokračovať Uhorsko, ako to ide tu teraz, že každý mesiac odchodí nám kresťanských zdravých síl 10—15 tisíc a na miesto tých privandruje k nám zo pár sto prefikovaných žobrácckych židov, nuž tak bude najskorej predsa čosi z tej republiky židovskej. — Ale preto páni liberáli hore s flašou plnou pálenky alebo židovského rajeckého piva a kričte bez duše (a bez rozumu): «ilijé liberalizmus! ilijé pálené! ilijé Popper, Schlesinger, Rozumpán a gajdoši!» A žmurkajte pri tom jako kocúr keď sečku namáča.

Vojna v Číne. Boli sme sdelili, že europejských konzulov prepustili z Pekingu. Dokázalo sa, že to bol falošný chýr vypustený skrz Činčanov. Ináč z Číni nepočuť nič dobrého, len k nedobrym udalostiam možno počítať i to, že za veliteľa spojeného vojska, operujúceho proti Číne, postavený je Nemeec, maršall Waldersee. Výsledok žiarlivosti držav. Waldersee, ktorý z Kasselu včera prišiel ešte len do Berlína, dôjde do Číny ešte len o nejakých šesť týždňov, to jest hodne pozde; ale Činčanov iste bude popudzovať, keď počujú, že Nemeec má byť hlavným veliteľom spojeného vojska, generál toho cisára, ktorý prepúšťal svojich vojakov na cestu do Číny s tým naučením, aby nikomu nedávali pardonu, zajatých nerobili, to jest aby zabili každého Činčana, ktorého popadnú.

Z južnej Afriky niet praziadných chýrov. Stojí všetko na starom a to neznačí pre pyšných Angličanov nič dobrého.

Položenie na bojišti v južnej Afrike dobre charakterisuje sa nasledovným rozhovorom anglických vojakov. Jeden spýta sa: «My sme zvíťazili, a či nás ubili?» Druhý odpovie: «Neviem; treba dočkať telegrammy z Londýna». Už boja sa, že v Prätorii anglické vojsko nebude mať čo jest. Londýnskym novinám oznamujú z Transvaala, že nevyhnutne by bolo treba porobiť energičné poriadky k zásobeniu Prätorie potravnými článkami, lebo že všetky železničné vlaky sú neprestajne napádané od Búrov. Ale druhá taká zpráva z Prätorie znie nasledovne: Od mesta severne len na osem mil zjavilo sa 500 Búrov s dvoma kanónami; prišli do potyku s prednými strážami anglickými. Sú obavy, že v Prätorii žijúci Búri budú podporovať približujúce sa sbory búrske.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali po 50 kr.

Michael Šmehil, Adam Maruna, Vavríneec Lingel, Jozef Podolan, Jozef Veselý, Pavel Veselý, N. N. z Vovného 65 kr.; Štefan Zákopčan, Jozef Šoška, Františkn Junek, Alžbeta Rašovec, Martin Jurkenik, Emanuel Formánek, Katerina Matúsek, Maria Puček, Maria Rácík 60 kr.; Štefan Čupec, Ján Bambúch, Štefan Mihalics.

Nová vláda, staré krivdy.

Keď chýrečný Bánffy buchnúl a miesto neho zostal ministerpredsedom Széll, ja som vtedy do nášho «Kresťana» bol napísal jeden krátky článok, v ktorom som vyjaviť, čo ja myslím o Széllovi a novej vláde. Reknul som: že čert odišiel, diabol prišiel, že my kresťania katolíci ani od čerta, ani od diabla nič dobrého očakávať nemáme, nemôžeme, ale len všetko zlô. Nemýlil som sa. Vieme dobre, jak mnoho zlého ten čert — Bánffy — nám kresťanom katolíkom a celej uhorskej krajine natropil. Teraz tiež vieme a zkusujeme, jak mnoho zlého i ten diabol — Széll — nám kresťanom katolíkom i celej krajine tropí. Za čerta — Bánffyho — panovalo násilia, za diabla — Szélla — panuje podvod. Neni divu. I jeden i druhý je liberálny tatár. * Széll verejne vyznal: «hogy hive a liberalismusnak és fennakarja tartani a liberális alkotásokat. (T. j. že je oddaný liberalismu, a udržať chce liberálne tvory). Liberalismus však nezná spravodlivosti, ponevác odpadnul od Boha, prameňa všetkej spravodlivosti. Széllovo «zákon, právo, spravodlivosť» sú = «šľapania zákona, vykrúcania pravdy a hypokrizis.» Od židozdednárskych liberálnych tatárov, ktorí vezia až po uši v židovine, my kresťania katolíci nemôžeme nič dobrého očakávať, ale len všetko zlô, o čom nás poučuje i najnovější bohaprázdna naše kresťansko-katolícke náboženstvo potupujúca udalosť.

Známo je jaký hrozitanský, diabolský zločin, haveď, sberba to satanášova spáchala na odznaku kresťanstva na križi v Budapešti. Tento ohavný diabolský zločin zaiste každý kresťan, v jehož srdci ešte i len iskrička lásky ku Pánu Ježišu Kristu a jeho sv. križu dutná, musí zatracovať, nemôže k tomu ľahostajným nevšímavým byť, alebo za maličkosť ho vyhlasovať, alebo do konca ho schvalovať. Len židozdednár, liberálny tatár, zlorečený, kliatbou Božou ztížený pangart satanášov môže to učiniť. A aj naša nynejšia liberálno-tatárska vláda, nynejší liberálno-tatársky parlament, ten ohavný diabolský skutok, to hrozné zneuctenia a pohanenia nášho kresťansko-katolíckeho odznaku, všetkého uctenia hodného to križa Kristového vyhlásili verejne na sneme dňa 13. júna za «maličkosť.» Keď ľudový vyslanec Molnár interpelloval v tejto záležitosti ministra osvety a náboženstva Vlasiča, tento vo svojej židozdednárskej nadutosti ovalil sa na Molnára, a na mesto toho, aby podliackych prnltelov križa pokarhal, obviňoval Molnára a ľudovú stranu z poburovania. A predseda minister Széll ľudákovi Rakovskému, keď tento Vlasiča na otázku ľahal, tiež vo svojej židozdednárskej nadutosti pohrdlive odpovedal: «S takými maličkosťami sa nezabývame.» A židozdednárski liberálno-tatárski ablegáti na to tleskajú a to schvaľujú. Tak tedy križe dolu pozrážať, rozdrúzať, zneuctiť, potupiť, zničť, to je židozdednárom, liberálnym tatárom «maličkosť» to je nič. Nedivme sa však tomu, veď židozdednári križ ešte hroznejšie zneuctievajú a sice takto: keď kto za úda medzi židozdednárov prijatý, zvlášte keď na zednárskeho rytiera «kadoš» povýšený býva, hodí sa mu ku nohám ne-

zem krucifix, na tento on musí naplúvať, nachrákať, potom nohama ho pošliapať, po ňom poskákať a tak ho rozdrúzať, rozmrviť, zničť, na znamenia, že tak bude po celý čas svojho života na zničení križa Kristového, na zničení jeho učenia, na zničení jeho sv. cirkve katolíckej všetkými silami pracovať, na toto ho v živote upamatúva i ten znak židozdednársky trojuhelník Δ , na tom židozdednárskom trojuhelníku sú napísané tieto slová: Na pravej strane: «Boj až na smrť proti kráľovstvu!» Na ľavej strane: «Boj až na smrť proti katolíctvu!» Na spodnej strane: «Všetkými možnými prostriedkami!»

Naša židovsko-liberálna vláda, židovsko-liberálny parlament, židovsko-zednárski ablegáti, žoldnieri, pacholci, otroci židovskí k vôli židom vykonajú všetko, čo im židia rozkážu. Križ je židom pohoršenia a novomódny pohanom, židozdednárom, liberálnym tatárom bláznovstvo; preto preč s križami, ta ich pozrážať, porúcať, zničť. Križ von vyhodíť, von z parlamentu, von zo súdnych sieň, von zo stoličných, mestských, obecných domov, von zo škôl ba i z kostolov križe povyhadzovať, porúbať, na oheň pohádzať, spáliť, aby po nich ani znaku nezostalo, a na mesto križov postaví psie hlavy, zednárske trojuhelníky a židovské mogendoved. Či nie pane Vlasič, pane Széll? Židákovi a jejich otrokom, pacholkom, žoldnierom, židozdednárom, liberálnym tatárom, sberbe to satanášovej križa netreba, im treba psia hlava, zednársky trojuhelník a židovský mogendoved. Napokon v tomto našom sozdednárštelom, sožidovštelom orságu židia pomocou svojho pacholka vlády ešte i to prevedú, že my katolíci ešte ani v našich privátnych domoch nebudeme smieť križ si povesiť, židovsko-liberálna vláda, poslušný otrok židovský k vôli židom i toto nám katolíkom je vstave zakázať. Židovsko liberálno-tatárska vláda môže vydať zákon, mocou ktorého nebude slobodno križ nikde ani v privátnom dome si povesiť, kto by si križ v dome povesil, do toho domu pošle svojho židovsko-zednárskeho profósa, aby ten križ dolu zrazil a mesto križa mogendoved povesil. Viď milý kresťane! takáto je v Maďarsorságu vláda, vláda židovsko-zednárska liberálno-tatárska, vláda Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi, našej to cirkvi katolíckej na najvyš nepriateľská, tejto vláde je milejší židovský mogendoved, nežli Kristov križ. A viď, milý kresťane a zhroz sa nad tým, s touto Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi na najvyš nepriateľskou židozdednárskou liberálno-tatárskou vládou, Bohužiaľ, ešte i nejedni kresťania katolíci, ba áno i nejedni katolícki biskupi a kňazi za jeden remeň ľahajú. Čo si má človek myseľ o takových katolíkoch a kňazoch? Ja si alespoň to myslím, že do takových katolíkoch a kňazoch, jako nekedy do iškariotského Judáša «vošiel diabol,» bo zaiste len ten, do koho vošiel diabol, pangart môže ľahať za jeden remeň s nepriateľmi Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. Beda, prebada takýmto prekliatym ľahúchom, pangartom satanášovým, lepšie by im bolo, aby sa nikdy neboli narodili, aby boli ešte v živote matky uhynuli. — Kresťane milý! Či do teba «nevošiel diabol?» Jestli že ľahaš za jeden

remeň so židozедnárskou literálnotatárskou vládou, jestli volievaš na jej stránku do diety ablegátov židov, zednárov, liberálnych tatárov, nevercov, neznabohov, tak iste i do teba «vošiel diabol», si zlorečený, prekliaty, kliatbou Božou ztížený fafúch, pangart satanášov, tebe je milejší satanáš nežli Kristus. Kresfane milý! Dokazuj vždycky a všade, že ty nie si takový fafúch, pangart satanášov, ale že si s felom i s dušou verný vyznavač Kristov. Preto nikdy nevol do snemu za ablegátov židov, zednárov liberálnych tatárov, ale si vol poctivých, statočných kresfiansko-katolíckych mužov — Iudákov. Staň si do tábora Iudovej strany pod výfazoslavný prápor kríža Kristového, a nikoli do tábora židozедnárskeho liberálno-tatárskeho pod cibulocesnakový prápor mogen-doved.

Pod výfazoslavným práporom kríža Kristového bojujme údatne, zmužile, neohrozene za Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkev, hotoví súc i krv našu vycedit i život náš položiť. Slavné bude vífazstvo naše a na vífazstvo daná nám bude i koruna slavná. Sláva, večná sláva vífazoslavnému sv. krížu Kristovému: Zkaza, večná zkaza cibulocesnakovému mogendovedu!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

BESEDNICA.

Večer.

Večer šumný,
tichý, dumný
rozostlal sa priestorom.
V trude, v stesku
šliapem stezku
medzi ražou, cintorom.

Súce jest to
kľudné miesto
mysli, srdeu človeka,
ktorý chorý
nechá spory,
od hluku preč uteká.

V šante vánkov,
hrách červánkov
tak lahodno duši tu.
Kvet, byl, tráva
vôňu dáva,
kriesi vôľu ubitú.

Šuchot zbožia,
šelest hložia
tríbi, hojda duchami.
Snivý slávik,
čo mu návyk,
vďačí sa mi nótami.

Z kochov diery
netopieri
krúžia ponad hrobitov.
Svätojanské
mušky panské
mrtvým sviatia kol bytov.

S brehov, s víškov
stá, stá cvrčkov
hudie, cvrká až vela.
V ovsu skrýši
vše sa pýši
chriplavý vresk chriaštela.

V chrastí stráne,
v oviec láne
kvili píšťal, fujara.
Bačovisky
víria vysky,
speví druž diev bujará.

Na zun v smrečí
kuvik škrečí,
koho chce so sveta sniesť?
Nič to preto,
veď je leto!
Nič neskvári vtáka lesť.

Hriech nespácha,
čo balácha
plaché babky, slabý um.
Ja ver hravý
hrnot riavy,
briez, vrb slúcham jemný šum.

Ó, jak mile
je tak chvíle
tráviť v diali od chalúp!
Tu niet spiku,
krivdy vzniku,
nik neráta eti na lup.

Ó, jak trebné,
jak velebné
je skúmať hviezd milliony!
Poznať v jasu
všemoc, krásu,
hodnú ľudstva poklony.

Ó, jak tešné,
jak prospešné
je dleť holým pod nebom!
Dlávť pažiť,
blaha zažiť,
umien krmíť sa chlebom.

Dlh. Poľskij.

Ženská konferencia pri káve u starej Zaoskovej o politických pohyboch.

Verte mi moja drahá urodzenka pani Ťrešházička, že tá glancovitá káva, ktorú kupci tak veľmi odporúčajú, nestojí mnoho! Už som sa presvedčila. A k tomu je aj drahá, nuž ale nech je aká chce, nech je len káva, ja už raz nemôžem byť bez tej kávy práve tak, ako aj tí naši mužskí bez toho trunku a šnapsu. Zvyk robí všetko. Lekár mi síce zakazuje piť kávu, lebo trpím na trasenie srdca a aj mojemu starému nakladá, by sa tých šnapslikov zdržoval a nepil tolko, lebo že vodnačka nevystane. A hľa! ešte nás veru parom nepobral. Piješ, zomreš; nepiješ, tiež zomreš: ja sa tej kávy nezriekam. Môj starý vždy hovorí: ale pri čom že sa človek môže povyprávať o politike a o tom, čo sa vo svete robí? Veru pri vode nie, ale len pri trochu tom smrade. A veru má recht a pravdu; aj ja sa len najradšie povyprávam pri tej káve, veru pri emare, pri ťažkých slýchoch a pri tej zunovanej krúpovej kaši sa vyprávať človekovi nechce, dosť má, keď to musí zjesť.

— Máte pravdu kmotrenka! Tá káva to je ten «Eliksír» života pre nás ženy, ale čo sa týka tých našich mužských a ich «Eliksíru» šnapsu, to je už až mnoho, a čo je mnoho, je len mnoho. Lebo koľkorázy sa blížia tie volby ablegátske, iného potom tí mužskí nerobia len pijú, nacicajú sa a potom politizujú ako by boli nejakí štátni sekretári a my ženy potom musíme vypiť ten spodok a kaľ ich politiky. Vždy je potom v dome zvada, nepokoj, krik, neporiadok a pohoršenie, a zo stránky poriadných Indí aj posmech.

— Pomyslíte si len, veď aj ten môj starý trkvas Zaosek iného včul nerobí, len po akýchsi konferenciách s pánni lumpuje, pije, politizuje a ešte sa opovážil ísť do cudzozemka do akejsi Haagy politizovať a domáci pokoj vyhľadávať a usporiadať a pritom nás ženy pred celým svetom aj ohováral, že my robíme nepokoj v domoch s našimi vraj papuliami a že aj nespravedlivé vojny vedieme proti mužom s nesúcou zbraňou a že krome jazyka upotrebuje aj metlu, kvasovú lopatku, topárku, varečku a hrnce nabité vodou alebo vápnom. A takú hanbu nám spravil pred diplomaciou celého civilizovaného sveta. To my trpeť nemôžeme. Zaiste sa ho chytá tá panská nemoc, tá «progresivná paralizka», t. j. mozdgy sa mu idú rozheklať a na vodu obrátiť a od toho šnapsu sa roztopiť.

— No viete, moja susedka, ja som zahradníčka, ale vám len môžem povedať, že v tieni sa nič nedarí. Mala som v záhrade polinku pre muža, keď má vždy taký slabý žalúdok od tej pijatiky, aby aspoň niečo mohol zjesť; ale podľa tej polinky vyrástol chren s jeho dlhým listom ako so somárskyma ušiami, zatielil mi polinku a tá hneď zbledla a nebolo z nej nič, a muž mi len pije a nejie nič, a včul mi hynie, vadne, lebo vždy sedí v tieni flašiek. Tak aj toho vašeho Zaoska mozdgy vždy mu ležia v tieni jeho dvoch vysokých oslových uší, a preto

mu oni vadnú a na vodu sa mu obracajú, ináč by veru nebol išiel do Haagy na konferenciu našu zbraň a vojny domáce opisovať a pokoja tým naším mužským vyhľadávať.

Tak je! celkom máte pravdu pani zahradníčka, skrikla celá kávová spoločnosť.

— Ale! ale! už len zase omálate tých vašich mužských vo vašich ústach! — zamiešala sa zbožná Katerinka — veď naša úloha ženská a vaše povolanie je o mnoho vznešenejšie, nežli sa pre politiku s mužskými za prsty fahať! My ženy tam máme náš kruh od Boha vyznačený našu domácnosť a tu máme účinkovať, poriadok v dome viesť a udržiavať, mužovi poddanou byť, jeho spokojným činiť, nie na neho po ulici ako nejaká lumpa šlajfírka vykričať. Deti pridržať k dobrému a preto aj jazyk svoj krotiť, hľadať s deťmi obľúbiť prácu domáce a poľné, každého v dome spokojným spraviť, poriadno pokrm pripraviť, čistotu vo všetkom zachovávať a mnohé iné čnosti pestovať a nie sa starieť o politiku, o panské figle a podlosti.

Katerinka zbožná pobúrila s týmto sršnov. Kávové sestričky a tetky daly sa do nej:

— Katerinka — hovorí Zaosková — ty myslíš, keď si sa učila v polgárke v meste pančuchy a štrimfle štrikovať, niečo na klavíri bubnovať a dve francúzske slová «mersi», «vous» a «pardôn» cez nos vyfukovať, že si sa už vtedy múdrosti z tej štrinfle napila?

Keď ti ale taký nielen politikou, ale aj šnapsom nacicaný pán manžel domov doleze z takej konferencie, ten ti potom nielen bázeň Božiu, ale aj samého Boha a Spasiteľa ale aj teba z domu von vyženie a spraví takú nespokojnú, že by si sa radšie starým hadzím chvôstom slobodným videla, nežli gazdinou pod čapcom. Však dočkaj len, dožiješ a uvidíš! Tvojeho muža ti už akkor-dirovali dľa zóny a tarify konštitucionálnej za ablegátskeho furmana, čo bude len voličov poopíjaných rozvážať, vyvážať a zavážať, a vtedy ti bude on aj týždeň ochlastaný a nacicaný pod šopou ležať, tak ti ho usporiadajú zákonitým spôsobom! A naučí sa ti na tú volebnú piatiku tak, že on bude aj vtedy piť, keď volby nebudú. Však vieš, že akí lakomí sú tí naši mužskí za tou piatikou a zvlášte keď sa ona darmo dáva, alebo ako to včul bude pod titulom «furmanky konštitucionálnej». Vtedy ti on zabudne aj na statočnosť, na svedomie, na charakter, na sľuby a na svoju vlastnú slobodu.

— No nech sa Božia vôľa stane, ja budem robiť čo budem môcť, aby môj muž nezostal naničhodným človekom — poznamenala Katerinka.

— No už darmo, nech je ako chce! — hovorí urodzenka Ťrešháziho — predsa je len to právo konštitucionálne pekné a aj výnosné, keď tí naši mužovia môžu na diete sami zákony robiť alebo ich rušiť, ustáliť danky a vojsko koľko chcú. Lebo keď by nepovolili, mohli by si ministri fúzy utrieť! Či to nie veľký honor pre našich mužov a podľa nich aj pre nás ich manželky? Čo by robili tí cisári a králi, keď by ablegáti nepovolili vojakov?

(Pokračovanie nasl.)

Liberálne shromaždenie v Rajci 5. augusta.

Väčšieho posmechu ešte nikde nedostalo sa liberálom, ako v Rajci v trenč. stolici. Liberálov náramne škrelo, že ľudové shromaždenie 15. júla v Rajci vydržované skvele vypadlo, preto ukázať chceli svetu, že i liberáli vedia čosi, a že ľud s radosťou bude počúvať liberálne múdrosti. No náramne sa sklamali. Statoční Rajčania prešli liberálom cez rozum a liberáli títo s dlhým nosom uchoďili domov.

Hovorí sa, že každému sedliakovi sľúbili po korune, guľášu a piva, jestli pôjde s liberálmi do Rajca. Vylepili krásne červené a zelené plakáty po dedinách a svolávali «ľud slovenský nepoškrvený» na ľudové shromaždenie. Slúžnovcom, notárom, Popperovským horárom, hajníkom, hajníkom, krčmárom vydaný bol rozkaz, aby tých «nepoškrvených» Slovákov do Rajca nahnali. Koruna, guľáš a pivo mnohým «nepoškrveným» sa páčily, zvláštne keď rozchýrilo sa, že železnica bude zdarma.

V nedeľu, 5. augusta popoludní ťažký vlak železničný vliekol sa do Rajca. V Turoporubke hanbila sa mašina ďalej ísť s tými «nepoškrvenými» a nedajbože ďalej. Pán Kloch, barón, rychtár a železničiar skoro zúfal. «Nepoškrvení» sediaci pokojno fajčili vo vlaku a smiali sa chutno, keď mašina nemohla pohnúť ďalej. Ale nám dal krásnu železnicu ten pán Valer Smialovszky! — takto vzdychali ubohí «nepoškrvenenci». Horko-ťažko, s pomocou druhej mašiny prišli do Rajca a pod krásnym vodcovstvom pána Schlesingera, notára dorazili na rýnok rajecký.

Na rýnku, pri mestskom dome, nad tou najvoňavejšou čiastkou domu vystavená bola tribúna pre rečníkov. «Nepoškrvení» páni dobré, voňavé miesto si vyvolili. Keď sa nahnatí sediaci dostavili, počalo sa rečniť. Prvým rečníkom bol vyslanec rajeckého okresu, Valer Smialovszky. Tichúčko počal vyprávať svojím cverenkovým hlasom, keď odrazu zahrmlí ohromné «éljen» z tisíc zdravých hrdiel našich Rajčanov, Nepoškrvení liberáli bládlí, keď Rajčania neprestávali hromovite éljenovať. Smialovszky triasol sa, prstami trhal čečinu na tribune, bradu si hladkal, ale milí Rajčania neprestajne duňeli to nešťastné «éljen»! Keď Smialovszky spomenul rajeckú železnicu, vtedy už bolo počuť nie éljen, lež šliakov a takéto výčitky: Pekne ste nám zaplatili za naše role! Dali sme vám šesťdesiat tisíc! — Pán Smialovszky chcel ľud prekričať, ale mu to nešlo; nemal už hlasu, len šepkajúcim vzdychom dokonal, že sú mu Rajčania nevďační, na čo Rajčania zase len svojim ohromným éljenom odpovedali. Valerko si sadnul, ľud ako pobúrené more duňel a rukama plieskal.

Na tribúne ukázal sa druhý rečník, jeden počernavý pánik, akýsi Pechán, učiteľ z Budapešti. Tohoto nik nepočul, čo vraví; hlas mal slabučký, len ruky dvíhal dobre a ešte lepšie vodičku si zapíjal. Ľud sa mu do očí smial a veselo mu kričal éljen. Počernavé paniatko si hrdlo mackalo, papier si k ústam dávalo, aby ho lepšie

bolo počuť, avšak všetko nadarmo. Nič nebolo počuť, len našich Rajčanov mocné «éljen» rozliehalo sa po rýnku.

Tretí rečník vystúpil s peknými fúzkami a s namaštenou hlavou. Bol to pán Haydin, slúžny z Kys.-Nového mesta. Tento pán krásne hovoril, ani volajaký p. farár. Spomínal biedu ľudu, predstavoval bohatých barónov, grófov, kanoníkov, na hromadu potrepal veľkých pánov a kňazov, búšil sa v prsia a reval, že je on dobrý kresťan. «Teda sa modli keď zvoní!» — kričali mu Rajčania, lebo práve večer žvonili na Anjel Pána. Pán slúžny si vody zapil, kým sa ľud pobožne žehnal a klobúky dolu snímal. Potom pán slúžny ďalej kričal hlasom chraplavým a spomínal akýchsi Kleonov a Sokratesov, spomínal stredoveké autodafé, a «nepoškrvení» Slováci dívali sa naňho s ústami otvorenými, lebo nevedeli, či spomenutý Sokrates bol žid, alebo nie. Až keď p. slúžny kričal, že oproti autodafé pánstvo Bánffy-ho je len šuviks, — vtedy sa ľud rozveselil a kričať chcel: nech žije šuviks! Rajčanom sa to všetko tak páčilo, že zas len začali svoje éljen, čo keď pán slúžny počul, fúzky si pretrel a pekne sa pokloniac zakašlal a krásnu reč svoju dokonal. Rečníkov viac nebolo treba, výsledok bol výtečný. Začalo sa mrkať a poprechával dážď. Páni zanechali voňavú tribúnu a «nepoškrvení» liberáli išli sa poškrvniť pivom a guľášom. Len Rajčania stáli ešte vždy na svojom mieste a plným hrdlom volali «éljen». Potom naši Rajčania na slávu začali volať ľudovej strane, tam prítomného ľudového vyslanca Zmeškála na plecía dvíhali a tešili sa zo srdca, keď videli, že liberáli s dlhým nosom opustili rajecký rýnok.

Potom poškrvení liberáli pospiechali na železnicu a z hlbín srdca vzdychali: Od rajeckých hrdiel, osvobod nás Pane.

Takto sa dokonalo rajecké liberálne shromaždenie.
Rajcan.

CHÝRNIK.

70-té narodeniny Jeho Veličenstva. Dňa 18-ho t. m. doplní Jeho Veličenstvo 70-tý rok veku svojho. Z príležitosti tejto budú sa v Pešti veľké parády vystrájať. Brehy Dunaja, mosty, zámok kráľa a značnejšie budovy budú krásno osvetlené. Stromy na brehu dunaja spojené budú akoby refazou a na tejto 10.000 elektrických svetiel žiarit sa bude. Zvláštne čosi chcú spraviť v Leopoldovej štvrti. Na samom vrchole utešenej baziliky katolickej skviet sa bude hviezda. Teda hviezda? A prečo nie križ sv. na počtenie apoštolského kráľa? Či to nebude mogendoveď preto, že v tej štvrti je najviac židov

Točiaca sa chodzba na výstave parižskej.

a medzi nimi vyše sta millionov? Či nebolo by lepšie tú hviezdu na nos voľaktorého žida zavesiť alebo Bánffymu na hlavu?

Strašný víchor a pretrhnutie oblakov bolo dňa 8. augusta v obci Belade (tekovská stolica). Potok Drevenica vystúpil z brehov a zavodnil domy, nižšie ležiace. Viac osôb malo sa utopiť. Dosiaľ našli mŕtvolu dvoch ženičiek a dvoch detí.

Attentát zo žiarlivosti. Vilhelm Korgel, holič v Trenčine, strelil v stredu na stoličného úradníka Jána Melsiczkého, s ktorým bol ináč spriatelnený. Urobil to zo žiarlivosti, že Melsiczky príliš dôverne zaliečal sa jeho oddanici. Korgela uväznili a ťažko raneného Melsiczkého odviezli do Viedne na operáciu.

Potrestaní anarchisti. Viedeňský súd posúdil Gašpara Vargu, kočiša z Gomby (pri Prešporoku), na 18 mesiacov do ťažkého žaláru a na vypovedanie z Rakúska, nádenníka Sarioliho na štyri mesiace do žaláru a Alojza Vogriga (u tohoto našli dýku a pilník) na 5 mesiacov do žaláru. Všetci schvaľovali atentát Bressiho a dopustili sa i urazenia Jeho veličenstva. Najbližšie budú ešte súdiť nad bývalým hostinským a kolportérom Truhalom, ktorý mal sa dopustiť podobného hriechu.

Na pomoc Búrom. Mladí ťuhajci Andrej a Štefan Varnyu zo Starej Beči vzali svojim rodičom 4000 korún a s tromi svojimi spolužiakmi vybrali sa do Afriky na pomoc Búrom. Išli bez cestovného listu a dostali sa do Rjegy. Ďalej nemohli, vrátili sa teda do Pešťbudína pre cestovné listy. Tu ich ale chytili a poslali rodičom nazpät.

Vývoz zápaliek. Rakúsko-uhorský konsulát v Ruščuku oznamuje, že najväčšia časť drevených zápaliek v Rumunsku ide zo Štyrska, voskových z Itálie.

Púť do Lourdesu, ktorý farár *Dömötör* na 3-ho augusta vieš mienil, z čiastky pre nedostatok prihlásivších sa, z čiastky pre slávnosť 900-ročiu uhorskej katolíckej cirkve odročí sa na **24-ho augusta.**

Smrť. Vilhelm Liebknecht, známy vodca nemeckých sociálnych demokratov, zomrel dňa 7. t. m. v Berlíne na porážku srdca v 75. roku.

Nový kanón. Z Petrohradu oznamujú, že kapitán Kozlov zhotovil kanón, ktorý na 115 kilometrov prerazí aj kovový pancier šesť cölov hrubý.

Anarchisti v Pešti. Berlínska polícia požiadala peštiansku, aby jej poslala soznam a fotografie tých anarchistov, ktorí sdržujú sa v Pešťbudíne. Peštianska polícia odpovedala, že tam niet už žiadnych, lebo tých, čo tam boli, že už dávno von z mesta expedovala.

Zakázaný časopis. Uhorský minister vnútra vypovedal z Uhorska berlínsky časopis «Der Sozialist».

Parížsku výstavku chcú vraj predĺžiť, a síce tak, že by bola aj v zime otvorená, alebo aby ju na čas tuhej zimy zatvorili a potom zase v apríli alebo v máji na pár mesiacov otvorili. Vec nie je ešte riešená.

Obyvateľstvo Europy. Najnovšia štatistika Ottu Hübnera vykazuje v Europe 383 millionov obyvateľov, a síce 123,649.000 Slovanov, 122,658.000 plemena germánskeho, 106,411.400 plemena románskeho a 30 millionov rozličných.

Medvedí potulujú sa po Spiši, menovite v okolí Hanušoviec a vrhajú sa na čriedy statku i na ľudí.

Polícia sa duelluje. Pešťbudínsky úradník Kornel Magyari vyslovil sa akosi nepekne o úradníckom sbore pešťbudínskej polície. Policajný úradník Szentkirályi Lajos vyzval teda Magyariho na súboj, pri ktorom mu dvaja iní policajti sekundovali. Magyari bol nepatrne ranený a tým bolo policajnej cti zadosť urobene. Väčšia nehoda sa nestala. Najviac ak ešte dostanú sa pred súd, ktorý potom pánov rytierov na niekoľko dní posadí do chládku.

Nová protižidovská zbura v Nemecku. V Chojniciach (kde, ako známo, pre zavraždenie žiaka boli vypukly zbury proti tamejším židom) po odchode vojska obnovyli sa zbury proti židom, menovite povybijali obloky mnohých židovských domov. Vrchnosť povolala vojsko na pomoc.

St'ahovanie z Uhorska. Dľa úradného štatistického výkazu behom mesiaca júna ministerstvo vystavilo 9113 cestovných listov do cudzozemska, a síce 3573 do Ameriky, 2768 do Europy, 2675 do Románie a 86 do Ruska. A kolkí išli do Ameriky bez cestovných listov? — Lanského roku počet obyvateľstva v Uhorsku rozmnožil sa o 221.831 duší a počet vystahovašich sa 109.719. V prvej polovici lanského roku vystahovalo sa 57.968 ľudí, a v prvej polovici tohoto roku 74.831, teda o 17.963 viac.

Nepokoje proti Židom byly po tieto dni v Odesse. Početné židovské krámy a budy ľud zboril.

Ženské na universite. Rakúska vláda zamýšľa previesť zákonné ustanovenie, aby ženské pripustené byly k medicínskym a farmaceutickým štúdiám na rakúskych universitách.

Nebol atentát. Chýry o atentáte na knieža Odesalchihho v Itálii sa dementujú.

***

Vážne pre ct. obecnstvo. Müllerov dupplovanoelektromagnetický kríž ači hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku oblúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôslovne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyslovil, lebo jestli na svete učinlivého lieku jesto, nenie možno aby Váš prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lúpaním napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nadeje našu milovanú matku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskej podobná a nemôhla žiadnym údom hýbať. Hladal som utočište u Vášho liečivého aparátu križa to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvortýždňovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chvála Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostať sa na srdce klásť každému, kto na také choroby trpí, by sa na Vás obrátil a Váš požehnaný aparát sebe obstaral. Prijmite Pane Müller, v mene našej rodiny ešte raz našu najsrdečnejšiu vďaku, a milý Pán Boh nech Vám žehná a za Váš vynález sa Vám odplati. Značim sa s povdačnosťou a úctou Juro Barth v. r. ve Baračke dňa 18. júla 1900.

DOPISY.

Z Kopčan.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Dlho som rozmýšľal, mám-li písať, či nie? lebo veľmi sa hanbím za to, čo sa u nás deje. Nuž ale preč s hanbou! Poviem pravdu mysliac, že kto má ešte troška citu, snáď do seba vstúpi; o tých ale, ktorí sú nenapraviteľní, nech vie svet, čo sú to za vtáci.

Náš pán rychtár je telom-dušou liberál, hodný bánffyhusár a s pomocou slúžneho už je 10 rokov našou hlavou; len to je veľká chyba, že keď je striezlivý, málo má rozumu, nerád rozmýšľa a nemá ani troška slobodnej vôle. Jeho vôľa je podriadená pijatike, jeho radcovi a tajomníkovi, milosť pánovi Henrichovi a notárovi. Tí myslia a činia miesto neho; on len podpisuje. Pán podrychtár má zas mnoho rozumu, tak, že mu až kypí, a preto sa nedá tiež upotrebovať. Žid si ho zvolil za podrychtára, nuž včul dľa koho má tancovať? Medzi obecnými výborníkmi máme aj 2 židov, ktorí ale ani kúska poľa nemajú.

P. Heinrich má v krčme celý kancelár: uňho sa požičiavajú peniaze, podpisujú listiny, sem chodí každý deň na poradu p. rychtár, podrychtár atď., odtiaľ riadia celú obec dľa zásad židovsko-liberálnych. Žid, jako nejaký učiteľ drží im prednášky a poučuje ich, a oni s otvorenou hubou počúvajú rady svojho «advokáta». A oni sa mu poľujú, čo im chýba, čo by potrebovali a niektorí tak na seba zabudnú, že začnú židovi rozprávať, o čom im držal pán farár kázeň, jak hrešil na židov a pijatiku, a potom to tam s mudreom židom rozoberajú, a naposledy počúvajú kázeň židovskú. Môžu sa za to hanbiť tí, ktorých sa to týka; a keď sa im neľúbi kázeň, nech ju neposlúchajú, a nech nerobia posmech zo slova božieho!

To sú katolíci?! Fúj!

Tak keď by p. farár do jedného mecha dúchal so židom a s notárom, a keď by im kázal, aby slopali a neplechu robili, to by ho potom chválili! Ja viem, že vám žid o svojom náboženstve nič nerieka a ani sa z neho neposmieva. Vy ste teda horší jak ten žid!

Pri obecných voľbách a pri všetkom do veľka vždy len žid, notár a piatika zväzily, lebo kto dá piť, ten je pánom. To sme videli, keď sa volila učiteľka na óvodu, pri ktorej voľbe sa viac než 50 zlatých prepilo. A tak to bolo pripravené aj pri rectorovej voľbe. Hlásili sa sem traja; voľba bola v pondelok, t. j. 30-ho júla. V nedeľu ráno p. farár oznámil, že pri próbe môže sa bársko súčasť, ale voliť majú právo len údovia školskej stolice. Jak keď by hrom uderil do všetkých, keď toto očuli. Ženy, chlapi sa shromažďovali pred kostolom, ohnive vystúpili

proti p. farárovi, že oni všetci platia školskú daň a práve preto aj všetci chcú voliť; a že nech si školská stolica platí daň, keď si zvolí rectora atď.

Najviac proteštoval proti tomu p. podrychtár a bývalý p. podrychtár, ktorého činy sa už všetkým občanom zhnusili a ktorý nijak nevie odvyknúť od tých mastných hrnkov, s ktorými ho páni liberáli traktovali. Títo dvaja páni nie sú školskými výborníkmi, ale za to sú každodennými hosťami žida, a preto sa obávali, že keď nebudú hlasovať, nebudú môcť ani piť.

Nuž a tak vykrikovali, že to je nespravodlivosť, keď len výborníci volia, a chceli aj okná trieskať, keď ich nechceli pustiť do školy, kde sa volil rector.

Nuž a keď si pán rychtár sám urobil ešte s jedným židom, ktorý ani kúska poľa nemá, hájnika dľa svojej vôle, a druhí o tom ani nevedeli, nuž to tedy mohlo byť? A včul keď výbor obci katolíckej zákonite zvolil rectora, to je nespravodlivosť? Tedy im pijatikou zaslepili oči a zapáli hrdiá, aby nemohli kričať, včul ale len do poly im zasítli žížeň.

Voľba sa neľúbi p. rychtárovi, ktorý hrdínsky vytrval až do konca pri svojom kandidátovi, ale neľúbi sa to ani tým, ktorí s p. rychtárom už hneď v nedeľu pili, hoc ani nemajú právo hlasovať a ktorí smädno čakali na sľúbené 2 bečky piva. A preto chodili s kěmy do krčmy tí traja páni, a nadávali všetkým výborníkovi, p. rectorovi a druhým, že sa musia zvoliť druhí výborníci, a že predsa len jejich kandidát musí byť zvolený!

Len si zapamätajte p. rychtár, podrychtár i ostatní, ktorých sa to týka, že keď nejaké farchy, dlhy, alebo niečo inšieho zavesíte obci za krk, a mnohorozy len sám pán rychtár, komu dáte počet z toho? Snáď školskému výboru, alebo p. farárovi? Iste nie. Keď sa mal zväčšovať dom notára, zdáľž ste, p. rychtáre, zavolať na poradu celú obec, alebo len kto vedel o tom? Snáď 3—4 a viac nikto.

A mohli by sa tí páni, ktorých sa to týka, hanbiť, že v krčme pred židmi vyprávali o takých veciach, ktoré tam nepatria, a tak neslušne, že sa za to každý statočný človek, tým viac ale katolík musí hanbiť.

Tí páni tam *potupili nielen našu obec katolícku, ale spolu aj vieru katolícku*, a preto každý dobrý katolík s opovržením musí na nich hľadeť.

Dal by Pán Boh, aby sme sa takýchto predstavených mohli čím skôr striasť. Jednoho už sme sa striasli.

Tento raz nevyhrali páni mudrlanti, škaredo boli zbití, lebo p. rychtár zostal celkom jediný opustený, a včul si ináč nemôžu pomôcť, nuž kričia ručia, my ale si povedzme: «Nech žije náš p. rector!» *Rodoľub.*

***

Z Kraja.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velebný Pane!

Prosím neoslyšte moju dobrú mienku, ktorú vám tu podávam; snáď ona pomôže na nohy dobrej veci na ktorú málo kto, ale tuším žiadon nepomýšľa. Ak ja rozkývam vetvou ako občerstvujúci vetrik v sparnom kani-

kulskom vzduchu, bude mi to hojnou odmenou a potešením srdcu aj duši.

Tak teda nech čujú malí aj veľkí zpomedi ctených čitateľov nášho milého «Kresťana» a nech vysúkajú rukávy do práce šľachetnej: Boh najľáskavejší dá zdaru peknému dielu.

Neodtajiteľná vec je, že za našich časov pekne hýbe sa ľud náš slovenský pod vodcovstvom ľudovej stránky, v ktorej z nutnosti vedú predok samí mužovia katolícki, lebo evanjelici nedôverujú nám a bočia od nás bez toho, aby sami vedeli prečo. Nuž, musí aj tak byť dobre, ale táto okolnosť nakladá katolíckym mužom vzdelaným, aby pomýšľali na jednu vec, ktorá sa im sama sebou natíska.

Pri početných ľudových shromaždeniach t. t. dokázalo sa, že ľud zbožne očúva reči prednesené k jeho poučeniu a oduševneniu, ačkoľvek nemožno tajiť, že mnohým rečníkom schádza výrečnosť slovenská, ba sama zadosť jazyka nášho je mlkva tak, že sa často zapletá pri najvelebnejších myšlienkach do nezadosti výrazov a stáva sa ich prednáška nezrozumiteľnou. Zriedkavé spisy pre ľud tiež kulhajú v tomto ohľade, ba ich nadostač ani nihto, kdežto by sa nám veru veľmi zisly.

Nuž tomuto sa ináč nedá odpomôcť, iba keď za dobrobyt mravný a hmotný katolíckeho slovenského ľudu zaujatí učené mužovia tak kňazského jako aj svetského stavu utvoria medzi sebou: «Tovarišstvo nové priateľov jazyka slovenského a literatúry katolíckej» — lebo už ako by sa to malo pomenovať to vy lepšie budete vedieť. Meno ostatne nemení na veci nič len myšlienka nech je tá, žeby učené katolícki mužovia tvorili medzi sebou taký spolok, ktorý by písal a vydával poučné a zábavné knižky pre katolíckych Slovákov, lebo trebárs aj Slovákov vôbec. Evanjelickí Slováci tuším už majú takýto spolok; vari sa volá Tovarišstvo Tronosciusa či Luthera, ale mi katolícki Slováci nemáme. Lebo spolok sv. Vojtecha v Trnave vydáva výlučne cirkevné a mravnopoučné knižky, ale knižku so svetským obsahom, poučením alebo zábavou som ešte neslýchal, už ale v terajších dňoch bez takýchto nemožno byť: život je veľmi pestrý a tak jedon smer nevyhoví duchu i srdcu krom modlitby a rozjímania aj za iným pôžitkom prachnúceho.

Z tejto príčiny sa spolok sv. Vojtecha s takýmito literárnymi prácami ani nemôže zaoberať, ale ovšem ľudia múdri od toho spolku mohli by stvoriť to zamýšľané nové tovaryšstvo, aké už vraj jedon raz pred veľa rokami u nás panovalo.

V tomto novom spolku by sa naučili naši učené ľudia aj nášmu krásnemu slovenskému jazyku tak, žeby plinne a jadrne vedeli myšlienky svoje prejavíť a nejahteli by sa ako to, žiaľ Bohu, teraz pozorujeme. Týmto by záležitosť ľudovej strany len získala; a veď je vám Pán Boh ešte ten istý. čo aj predtým bol: modlitbe slovenskej musí rozumieť, bo je vševědúci, a kto po slovensky myslí a píše nemôže sa prehrešiť proti jeho zákonu, lebo sa jemu tak páčilo milliony Slovákov stvoriť, za ktoré

jeho dielo sa my haňbiť nemusíme, bo ktože by chcel Boha súdiť pre jeho velamúdre skutky?

Hor sa teda učení katolícki mužovia či kňazi či svetskí ku činu a založte to nové tovarišstvo katolíckych spisovateľov, aby sa i jeho členovia činní i čítajúci a poučovaní priúčať mohli slovenčine, ktorú z úst našich dietok všelijakými bezbožnými spôsobmi už od mladosti vytrhujú nenávidení lotri a z vyšších škôl našimi peniazmi vydržovaných vyhadzujú nemilosrdne. Ľudová strana napísala na svoju zástavu aj slušnosť k národnostiam v Uhrách, nuž teda ktokoľvek sa priznáva k nej, nemôže brojiť proti tomuto šľachetnému a spravodlivému dielu. Bude shromaždenie spolku sv. Vojtecha, pri tej príležitosti nech sa naši poradia o tom a nech kujú železo kým je žeravé.

Jeden úprimný ľudák.

***

Z Oravy.

Velebný Pán Redaktor!

Záčiarkom júla tohoto roku cestoval som po hornej Orave, chcúc zkusíť administratívne pomery tamejších obcí, a čo som videl a o čom som sa presvedčil, chcem vám to sdeliť, prosiac Vás, jak uznáte môj dopis za dostatočný, takový uverejniť.

V obci Hornia Lipnica rychtár Františ Sedmina, dobrý liberál ufujazdil do Ameriky, lebo mu vraj denníky obecne zhyňuli a preto nebol vstave počet vydat z 2500 korunovej štátnej dane. — Oproti menovanému zavedené bolo vyšetovanie pre defraudatíu.

Počas vyšetovania ale vykvitlo, že denníky, ktoré sa našli, sú falšované, položky, ktoré robily značnejšie summy, povyškrabované a z týchto na miesto stotín desiatky a z desiatok jednotky poprerábané. Tak na príklad, kto platil 76 korún, v denníku nemal iba 6 a 70 zmyzlo.

Na otázku, že jako sa to môhlo stať, bez toho aby o tom notár vedel, na miesto odpovede dostal som do ruky jedon list s Ameriky Francom Sedminom písaný, ktorého osnova je nasledovná:

«Drahí moji! povedzte občanom, že by mi odpustili to, že som do Ameriky išiel, ale ja som musel ísť, lebo notár ma na to priviedol; on dennik napravoval, že sú mu peniaze skrz neho pohinkasované a poplatky potrebné, a že on tie peniaze mne dá za 4 dni. Prosil mňa pre všetko, aby som ho nevyzradil, peniaze že on má.

O tom som ja už aj pánu služnému do Trstenej písal. Na to vyrátania koľko peňazí vzal, je kartička medzi tými písmami čo som u švagra Karola Karkošku nechal a tam sú napísaní i svedkovia, čo vedia o veci; povedzte notárovi Jozefovi Gyurčák, že jak tie peniaze nazad nedá, tak ja prídem do Europy a jeho zažalujem pri sedrii v Ružomberku. — S Bohom, zostávam váš pre notára nešťastný priateľ Ferenc Sedmina v. r.»

Podľa výš udaného listu prešiel som do Veľkej Lipnice a tam som sa presvedčil, že je veru okolo okolného notára Jozefa Gyuresák smrad, ten pán má veľmi zasmolené paprče, nielen že všetko čo mu pod ruky príde to inkasuje a nikde neodosiela ale tu i tu i zmenky na

druhých meno (najviac svojho brata a švagra) podpíše. — Vrechnosť už šípí o jeho manipulácii, lebo im v Kubíne pán podžupan povedal, aby zažadoval za úrad, lebo v odporom páde že ho sám vyzdvihne z úradu a že mu dá kvartiel pri ružomerskej sedrii. — Dľa výkazu spomenutý pán notár a matrikár vyše 4000 korún dane a poplatkov prefúkal a ešte je predsa slobodný, majetku nemá ani za dieravý groš.

V tej istej obci bývalý rychtár a najdôvernejší priateľ Jozefa Gyuresáka, Cipriján Pakoš týmito dňami zaplatil do stoličnej kassi 942 korún 47 halierov cestovnej dane, ktoré sa mu ešte v roku 1893—1894. na paprče prilepily: no ten ešte aspoň že len mal odkiaľ vrátiť.

Obec Horná a Veľká Lipnica pod jednu faru patria, tuhá je len 8 familií kazarských (*len?* a či to nemáte dosť? Osem familií značí: $8 \times 8 = 64$ židovských duší!) ostatní sú katolíci, ktorých pastierom je dvojťihodný pán farár Josef Bonk. Tento telom a dušou bedlí nad blahobytom svojich ovečiek; nech mu pomáha nebies Pán a dá svätej trpezlivosti a sily, aby i naďalej v tom duchu a s tou neunavnosťou svoje stádo sporiadza, jako ho sprevádza doteraz.

V obci Mutnom zaviedli vyšetrovanie oproti notárovi Pavlovi Katrenyák pre viacnásobné falsifikovania úradných listín; ba čo viac, tento panák jako matrikár i matrikulárny výfah vystavil na ten spôsob, jako mu do krámu pasovalo. Čo bude s ním, to uvidíme neskoršie, lebo jak vyš spomínam, je vzatý pod žalobu.

V obci Turdošin pán okolný notár Ondrej Gallasz má tiež na chrbte dosť čo niešť, lebo vraj v obci Štepanovo jako dobrý úradník a zástupca sirôt, od maličkých detí po Antalovi Kulošťak pozostalých od roku 1894. nepravú personálnu daň inkasoval a takovú vraj pre veľkú horúčnosť na občerstvenia svojho žalúdka upotrebil. I proti tomu je vyšetrovanie zavedené.

Neskoršie pôjdem pod Maguru, nuž jak sa nečo dozviem, o tej námestovskej historii, to vám sdelím. — Do tých čias ale sa Vašej Vážnosti odporúčajúce značím sa s hlbokou úctou *Všadebol.*

Výkaz milodarov na pohorencov bielopotockých obetovaných.

Výkaz milodarov na pohorencov bielopotockých obetovaných. Sbiierka Ferdinanda Turčik v Šoprone 10 kor. 20 hal. (ku ktorej prispeli: Fere. Turčik 2 kor.; Johanna Turčik rod. Kamasz 1 kor.; Rudolf, Ferd. a Jozef Turčik, Ján Šusztek, Valent Labuda, Gabriel Maszarik, Imrich Gregus, Štefan Trojak, Ján Barenensik, Vavr. Šupola, Šimon Moravčik, Tomáš Forbak, Juraj Mlick po 50 hal.; Anarej Tordý 60 hal.; Rudolf Pavelka 20 hal.); M. Adler 4 kor.; Sbiierka Jána Brissák kaplana v Ružomberku 13 kor.; (ku ktorej prispeli: J. Brissák 4 kor.; Joz. Grigely 4 kor.; Joz. Tomkulyák 4 kor.; Anua Krinn 1 kor.); Ján Bajacsek farár 10 kor.; Jozef Stanik 2 kor. 35 hal.; Martin Konarik 1 kor. 18 hal.; Jozef Kreho 1 kron.

18 hal.; Sbiierka Martina Pazúrik farára v Stankovanoch 20 kor. (ku ktorej prispeli: J. Hromada 2 kor.; Spolok potravný 4 kor.; Spolok ružencový 10 kor.; M. Pazúrik 4 kor.); Obec Jasenica 20 kor.; Obec Veselé 20 kor.; Obec Mutué 20 kor.; Sbiierka Štefana Rudinský v Petrohrade 51 kor. 50 hal. (ku ktorej prispeli: Štefan Rudinský 6 kor.; Imrich Holka 6 kor.; Jozef Otkorek, Ján Žilinčar, Jozef Kurucar. Jozef Matejov po 2 kor. 50 hal.; Ondrej Virobik. Ondrej Činčala, Ján Hlavačak, Ján Durinik, Fabian Milucky, Juro Milucky, Ján Michtalik, Štefan Haronik po 2 kor.; Alois Beliš 4 kor.; Juro Škrkoň 1 kor. 25 hal.; Juro Tudik, Jakub Madaj, Franc Lovas, Franc Curaj, Gašpar Durinik, Jozef Kurucar, Martin Kurucar, Jozef Ondrašik, Pavel Škulavik po 1 kor.: Ján Rudinský 60 hal.; Alois Beliš 25 hal.); Bratia Országh Varšava 83 kor. 80 hal.; Czehlarik Peter a spol. Majeichove 3 kor.; Ján Budaváry Ružomberok 10 kor.; Ján Bukna Ružomberok 2 kor.; Roman Radacsovsky farár Liptó-Tarnócz 4 kor.: Marcell Daránszky Puszka 2 kor.; Jozef Žilinčar Grac 4 kor.; Grigel Roman admin. a veriaci Bobró 16 kor. 10 hal.; Jozef Sandrik farár Steffulto 4 kor.; Maria Szlimak Želina 4 kor.; Jozef Krssák Niredháza 4 kor.; Redakcia «Kráľ. Sv. Ruženca» 19 kor. 30 hal. ! Fr. Petrik farár a veriaci Pozsony-Hosszúfalu 4 kor.; Sbiierka Jána Tabačak West-Superior (Amerika) 99 kor. 39 hal. (ku ktorej prispeli: Ján Tabačak 5 Dol.; Tomáš, Matlak 5 Dol.; Ján Sitek, Ondrej Glončak, Ondrej Beoa, Antoň Portek, Ján Pavčo, Juraj Glonek, Jozef Golát, Jozef Geržic po 1 Dol.; Anton Mastela 75 cent.; Jan Geržic, Ján Bendis, Stefan Mores po 50 cent.); Ludvik Bendik Kis-Garam 1 kor.; Jozef Handlovič farár a veriaci Nižná-Šuňava 8 kor.; Karol Szlopovszky č. kanonik a farár St. Lubovňa 10 kor.

Odkazy redakcie.

Rajčan. Dopis doručili nám tak pozde, že aj toto číslo už hotové bolo (pre sviatok o deň prvú). Ale sadzač musel hneď prestať s inou prácou a váš dopis sádzať. Veľmi milo nás prekvapili vaše riadky! Ani si netrúfame Vás o ďalšie príspevky prosiť. Pán Boh Vám zaplať! Už len musíte nám čo-to prehliadať, veď vôľa dobrá jesto u nás. Srdečný pozdrav!

L. J. v L. T. Dopis je dlhý a písmo dá sa prifažko čítať. Ináč by bol dobrý. Uvidíme či bude možno ho uverejniť, lebo dopisov jesto mnoho a buď Bohu chvála už aj z výborných miest.

J. St. v K. Dobre je. Porozumel ste nám. O pánoch tých sa nestarajte len o ľud. Keď ľud bude poučený a povedomý seba, veď ti páni na to prídu. Takto prekážky by robili. Tú druhú vec nedržíme za potrebnú. Nebolo by to dobre. Máme o tom zkušenosť. Keď sa dievčence trochu pobúdzajú, utekajú hneď do kláštorov, ale neskoršie mnohé vrátia sa a nie sú ani sedliacky ani nič. Nechajme to. Pán Boh najde a povolá k tomu životu ktorú chce čo by ju rodičia aj na refazách držali. — Ale Hlas R. by sa mal aj zaplatiť.

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odchod **24-ho augusta**. Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — **Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho oktobra**. Sprievodčí: *Gedeon Dömötör*, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

Do Lourdesu	III. trieda	100	zl.
"	II.	180	"
"	I.	240	"

so 7 dňovým zaopatrením.

Do Jeruzalema	III. trieda	142	zl.
"	II.	290	"
"	I.	350	"

trvanie cesty 1 mesiac.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·80—8·05 kor., peštianska 7·30 7·85 kor., z Bäcky 7·75 kor., banátská 8·05 korún.

Raž: 6·90—6·92 kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·40 korún, do pálenice — kor., na várku 6·75—8·50 kor.

Ovos: 5·40—5·60 kor.

Kukurica: 6·— kor.

Proso: 5·—5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24·—	22·80	21·60	20·60	19·60
	6	7	7½	8		
	17·60	14·80	13·60	10·40		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·60 korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7·—7·25 brnavá 7·—, pestrá 5·—, drobná 8·—8·75, cúdená —. *Hrach:* 10·—12·—, lúpaný 18·——. *Šušovica* horšia 11·—, lepšia 18·——. *Mak:* 23·—24·—, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená ďatelina nová 75·—80·—. Lucerna 64·—66·—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 54·—54·50, Slanina ³/₁₀₀ 52·—53·—, ⁴/₁₀₀ 46·—46·50, udená dobrá slanina 51·—51·50 po 50 klgr.

Lekvár srbský transito 14·75·— po 50 klgr.

Petrolej trojkrížový 47·—, dvojkrížový 42·50 za 100 klgr. netto.

Olej repcový 75·—76·— za 100 klgr.

Spirit odanený rafinovaný 116·50·—, denaturovaný 37·—39·—.

Spisy redakcii zaslané.

Otcovský hlas k svojmu ľudu. Napísal a Rodákom svojím venoval: *Andrej Rojko*, jubilárny r. k. kňaz, farár na odpočinku. V Budínpešti. Tiskom Tlačiarne sv. Gerharda nákladom pôvodcovým. Cena jedného sošitu 10 hal., 10 sošitov 90 hal., 50 sošitov 400 hal., 100 sošitov 760 hal. Knižičky obetivý rodofub môže odpredať, alebo rozdať. Peniaze pošlite na: «Szent Gellért nyomda, Budapest, VIII. Práter utcza 44.

Musel by mať z kameňa srdce, komu by neišlo do plaču, pri čítaní Otcovského hlasu tohoto. V ňom odoberá sa náš milený rodofub, staren blizo 80 ročný od teba ľudu slovenský! Zároveň i uverejňuje svoj testament tebe ľudu venovaný, záležiaci v dobrých radách pre teba. Sú v tom dielku složené vaše krivdy a zfažnosti a je tu vyrečený ortiel nad nepriateľmi vašimi s tou neohrozenou smelosťou, ktorú ste vo spisoch Rojkových vždy obdivovať mohli. Pôvodca si sám želá, aby jeho posledné slová k vám *neomylnne každý rodák a každá rodáčka sebe obstarala*. Áno, urobte to: tých 5 kr. každý môže na to venovať — ale urobte to čím skorej, urobte to hneď!

Ružencová knižička. Albána Stolza, myšlienky o zoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevážka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckych Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mariacella v Stýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitz. Cena 20 halierov.

Litanie loreťanské. Výklad litanii. Krásne vystavená knižička s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Od kolisky. Listy kmotrovi o tom, že deti treba za-
včas vychovávať nábožensky. Najlepší dar pre mlado-
ženichov. Strán 115. Cena viazaného výtisku bola 35 kr.,
teraz 40 halierov. — Ostatnie po nej uvedené knižky
dostal u Fr. Richarda Osvalda na Teplej (Lenge) p. pošta
Belabánya (Hontmegye). Kto zná Osvaldové spisy pô-
vodne a preklady, ten milerád pohľadá tých pár kraj-
ciarov, aby si z nich čím viac obstaral mohol. Pre rodiny
nieť lepšieho čítania, jako tieto knižky.

Hrstí príkladov. 220 príkladov zo života nábož-
ného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku
bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre
ľud a školákov lepšej niety.

«Az erdélyi gazdasági egyet könyvkiaadó vállalata»
vydal tlačou knihtlačiarne Franklin-Társulat v Pešťbudíne
nasledujúce slovenské spisy: **Domáca záhrada.** Napísal
Gustáv Ritter. S obrázkami. Strán 55. Cena 80 halierov. —
O dojnjej krave. Napísal Géza Hauer. Strán 30. Cena
60 hal. — **O oraní a sejbe.** Napísal Arpád Hensch.
Strán 38. Cena 50 hal. — **Pestovanie a zužitkovanie**
vrby košíkárskej. Napísal Franc Marc. Str. 30. Cena
50 hal. — **O dochovávaní teliec.** Rozpráva Gazda
Rozumec. Sdeluje Bela Tormay. Str. 31. Cena 50 hal.
Vrele odporúčame.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do
neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszucz-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace

==== **mlýny** ====

a síce v **Pobedíme**, v **Bašovčách** a dva
v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianská
stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny
v **Pobedíme** a v **Bašovčách** odpredal sa
nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí
skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech svoje
pisomné **offerty** oddajú u pána

Ludvika Javorku

==== **advokáta** ====

v **Novom Meste n/Váhom.**

Založeno r. 1848.

Založeno r. 1848.

závod Emmanuel Leipniker a Julo.

Budapešť, VII., Károly-körut 15.

Odporúča svoj bohato zásobený sklad na strižný plá-
tenicky, norinbergský a drobný tovar.

Potravným spolkom podáme znížené ceny.

Dielňa na varhany (organy)

Vincenca Mozsného, v Prešporku

(**Stefánia út č. 29. vo vlastnom dome.**)

Odporúča sa ku shotoveniu rozličných kostolných
varhanov dľa najnovšieho sústavu.

Hotové varhany vždy sú k dostaniu.

Opravy za najlavnejšie ceny sa prijímajú a pri
ručení sa vyhotovujú.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

Každoročne objednávate mnoho hospodár-
skych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem,
ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje
sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých
pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **doko-
nalé, solídne a trváce hospodárske**
stroje, — lebo prislovie je: čo je dobré, je
i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísan-
ného a žiada si cenník jeho hospodárskych
strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko.
Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší,
nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

